

ШАЛИМАР БРИГАНТИНАТА

Превод от английски: Александър Хрусанов, 1972

chitanka.info

Това се случи около една година преди окончателно „да глътна котвата“. Бях още съвсем млад, само няколко месеца по-рано бях завършил учението си и плувах като четвърти офицер на голям кораб за превоз на добитък, който принадлежеше на една шотландска фирма и правеше курсове между различни пристанища в източната част на Канада и източния бряг на Шотландия. Спомням си, че беше по време на последното ни плуване от Монреал за този сезон, защото ледът щеше да затвори залива Свети Лаврентий, преди да успеем да се върнем. Този път няхмахме добитък на борда и в резултат цялата тежест на товара лежеше ниско, а корабът беше тромав и проявяваше склонност към доста силно клатушкане. През целия път от нос Рейс имяхме лошо време, изживяхме една югозападна буря, така че имяхме малка видимост. През нощта вятърът се бе обърнал в северозападен и небето се изчистваше, но все още имаше големи вълни, които налитаха откъм левия борд и караха старото корито доста да се люлее. Оставаше ни да прекараме още един ден в открито море, но очаквахме да видим светлините на остров Фланън или на Бът ъв Люис рано на следващата сутрин, преди да навлезем в пролива Пентланд.

Бях на вахта със старши-помощник капитана от четири до осем часа, някъде към пет и половина просветля и пред нас се откри съвсем безинтересна гледка. От мостика до хоризонта във всички посоки не се виждаше друго освен сивата пустош на покрити с бяла пяна вълни. Беше ужасно студено. Скоро след това стюардът на офицерската каюткомпания, приветливо момче и напълно желан гост по това време, се изкачи по стълбата на мостика откъм десния борд, прекоси към наветрената страна, а там, на завет под навеса свали една подвижна масичка, закачена дотогава за парапета. После напусна мостика, но след няколко минути се появи отново, този път с табла, върху която имаше куп топли препечени филии, намазани с масло, голяма кана с кафе и две чаши. На този кораб пиехме чудесно кафе. Стоях край компасната будка, когато стюардът мина покрай мене към наветрената страна и долових лъха на кафето. Дявол да го вземе! Ароматът беше прекрасен. Старши-помощник капитанът се скри зад навеса, а аз се огледах добре и се присъединих към него, като премлясках в очакване. Стюардът поспря за миг, загледан напред над покрива на навеса, преди да се спусне отново долу. Внезапно той посочи някъде към носа на кораба и извика:

— Господи, сър! Какво е това?

Сепнати, ние с помощника оставихме чашите с кафе и се вгледахме натам, накъдето сочеше, но в първия миг не можахме да видим нищо. После, едновременно с вика на наблюдателя от площадката на мачтата: „Нещо над водата, право пред нас“, и ние го забелязахме. Беше черен предмет с неправилна форма, на по-малко от половин миля. Същата мисъл порази помощника и мен, защото двамата възкликнахме едновременно:

— Рокол!

Тази скала, която се извишава на двадесетина метра над Атлантическия океан, се намира на около двеста и шестдесет мили западно от Хебридските острови. Тя е в средата на голяма плитчина, простираща се, грубо казано, от север на юг и е дълга около шестдесет, а широка близо тридесет и пет мили. Край скалата дълбочината е около четиридесет и два клафтера, а средната дълбочина над цялата плитчина идва някъде към седемдесет и пет клафтера. Навсякъде наоколо е значително по-дълбоко. Големият кръгов път, по който се движехме, започва от една точка източно от нос Рейс, стига до Бът ъв Люис и минава на тридесет мили северно от скалата, така че явно се бяхме отклонили доста от нашия курс. Помощник-капитанът нареди на кормчията при щурвала да завърти няколко румба наляво, а след това се обърна към мен.

— По дяволите! — каза той. — Добре, че е светло. Как сме могли да се отклоним толкова на юг? Върви при стария и му кажи, че сме видели Рокол право пред нас и че ще мина на юг от нея.

Когато слязох от мостика, за да отида в каютата на капитана, разположена под мостика, аз също се замислих как сме могли да се отклоним толкова от курса си. Спомних си, че предишната вечер бях прочел метеорологическата сводка, в която се съобщаваше за „зона на магнитни смущения на две до три мили на север-североизток от Рокол“, но не можех да си представя нашите компаси да са разстроени до такава степен, че да ни отклонят на цели тридесет мили от курса. Каятата на капитана беше тъмна, вратата беше затворена и пердетата на всички прозорци — спуснати. Капитанът обичаше да си поспива. Когато бивахме в открито море, той лягаше към десет часа вечерта и трябваше да се случи нещо действително сериозно, за да го извади от леглото преди осем часа на следващата сутрин. Запалих една от

лампите в каютата, събудих го и му предадох съобщението на помощника. Той се прозя, протегна се и тогава ми отговори.

— Та казваш Рокол била право пред нас? Как по дяволите е успяла да се настани там? Добре, кажи на помощник-капитана да мине на юг от нея. Там скалата се спуска стръмно към дъното, но все пак да не приближава много. Ще трябва да изготви и нов курс до Бът ъв Люис, а ти най-добре измери азимута веднага щом можеш, и виж каква е грешката в компаса.

Като каза това, капитанът се обърна, а аз разбрах, че разговорът е приключен, напуснах каютата и се качих отново на мостика. Помощник-капитанът гледаше през бинокъл над лявата част на носа на кораба. След като му предадох нарежданията на капитана, взех моя бинокъл и погледнах в същата посока.

— Това не е Рокол — възкликна той малко по-късно. — Това е голяма част от разбит плавателен съд — достатъчно голяма все пак да повреди някой кораб. Върви отново при стария и му кажи.

Отидох в кабината на капитана и той отново се прозя и протегна.

— Добре — отвърна той търпеливо на думите ми. — Кажи на помощник-капитана да направи измервания веднага щом може. Ако останките са достатъчно големи, за да представляват заплаха за корабоплаването, ще трябва да докладваме за местоположението им.

След като се върнах на мостика, огледах останките през бинокъла; помощник-капитанът беше насочил нашия кораб така, че да мине близо до тях откъм подветрената им страна. Приличаха на цялата задна част на дървен плавателен съд, издигната над повърхността на водата под ъгъл от около тридесет градуса. Над парапета се подаваше щурвалът, но с изключение на него палубата изглеждаше празна. Кормилото се поклащаше насам-натам, а когато минахме под кърмата, прочетохме върху извитата част написано с бели букви „Мериън от Белфаст“.

Когато останките се изравниха с нас откъм наветрената страна, интересът ни към тях намаля. Бяхме върнали нашия параход по правилния курс и се оглеждахме дали наоколо не плуват и други парчетии, когато някакъв странен звук порази слуха ни. Донесе го вятърът.

— Уууф, уууф!

— Какво е това, по дяволите? — възкликна нервно помощник-капитанът.

— Приличаше на куче, сър — отвърнах аз.

— Знам много добре, дявол да го вземе, че приличаше на куче — каза той раздражено, — но на борда нямаме куче.

— Уууф, Уууф!

Един от моряците се заизкачва забързано по стълбичката към мостика.

— Върху ония парчетии има някой, сър — извика той. — Видях го да размахва нещо бяло.

Излязох изпод навеса и насочих доколкото можах бинокъла към разбития кораб, защото той се намираше вече по посока на вятъра, а вятърът беше твърде режещо-студен, за да се опитваш да гледаш право в него. Наистина видях да се полюшва нещо бяло, а после различих един мъж, легнал край левия фалшборд. Дотогава не го бяхме видели поради начина, по който кърмата на кораба стърчеше над водата. Зад един люк, по посока към щурвала, който сега виждахме, върху единствената част на наклонената палуба, на която можеше да се задържи, стоеше голямо, жълто куче.

— Повикай отново капитана — нареди помощникът.

Още веднъж слязох от мостика и запалих лампата в капитанската каюта. Той беше явно раздражен и нищо чудно; в по-малко от пет минути го безпокоях вече за трети път.

— Пак ли си ти! — възкликна той раздражено. — Какво искаш пък сега, дявол да го вземе?

— Върху разбития кораб има жив човек, сър — отвърнах аз.

Държанието му се промени мигновено.

— Жив човек! — рече той. — Добре, идвам веднага.

Преди да напусна каютата, вече беше станал от койката и нахлузваше дрехите си. За невероятно кратко време капитанът се появи на мостика напълно облечен, като закопчаваше дебелата си дреха. Беше обут в гумени ботуши. Сякаш с един поглед само огледа едновременно разбития кораб, времето и морето.

— Кормчия, пълен надясно — заповяда капитанът. После се обърна към помощника. — Вълните са много силни — каза той угрижено. — Не съм сигурен дали мога да рискувам да спусна лодка. Мислите ли, че ще се намерят доброволци?

Пристъпих към него, той беше застанал до щурвала.

— Аз ще отида, сър — заявих с готовност.

— Разбира се — отвърна той. — Още не ти е дошъл акълът, за да мислиш разумно.

Отдръпнах се сконфузен. Корабът сега беше напреки на вълните и се люлееше силно. Капитанът ме повика отново при себе си.

— Виж какво, Норис — каза той кротко, — има големи вълни, нали?

— Да, сър — отвърнах аз.

— Да, дори от този висок мостик изглеждат големи, нали? Е, нека ти кажа, че от лодката ще изглеждат два пъти по-големи, в действителност ще бъдат дори страхотни. Искаш ли да отидеш въпреки това?

Разбрах, че съм се обадил прибързано, но сметнах, че вече не мога да се откажа, дори вълните да бяха високи колкото лондонската катедрала „Свети Павел“.

— Да, ще отида, сър — заявих аз.

— Е, добре — отвърна той бавно, — ако намериш още двама души да дойдат с тебе, върви — но не забравяй, че трябва да бъдат доброволци.

— Двама души, сър — изненадах се аз.

— Да, двама — отвърна той рязко. — Ще бъдат напълно достатъчни за начина, по който смятам да постъпя. Побързай да ги намериш, докато мина откъм на ветрената страна на оня кораб.

Капитанът тръгна към лявата страна на мостика. Нашият параход със завъртян докрай надясно щурвал завиваше към вятъра. Отправих се към стълбичката от дясната страна на мостика да търся доброволци на долната палуба, когато кормчията при щурвала ме заговори.

— Сър — каза той, — аз ще бъда единият.

Кормчията беше висок ирландец, мургав здравеняк с мрачен характер на име Мълоун. Беше от околностите на Корк и го подозирах, че е привърженик на Ирландската революционна организация. С изключение на нарежданията за курса на кораба едва ли бях разменил и десетина думи с него по време на цялото пътуване, но по някакъв начин той бе успял да създаде у мен чувството, че съществуват две пречки да бъда добър офицер — бях твърде млад и при това — англичанин.

— А ето и още един, сър — продължи той. — Попитайте го.

Един млад моряк на име Дрискол току-що се бе качил на мостика по някаква работа; носеше кофа с вода и парцал. Струва ми се, че беше „земляк“ на Мълоун. Беше значително по-дребен от кормчията и аз го погледнах със съмнение.

— Ще свърши работа, сър — настоя Мълоун. — Храбрец е.

Заговорих Дрискол, казах му какво смятаме да правим и разбира се, обясних, че е свободен да откаже, тъй като търся доброволец. Той дори не погледна морето или разбития кораб.

— Щом вие и Мълоун се наемате, сър — отвърна той с безразличие, — и аз няма да се откажа.

Намерих капитана, който след като бе насочил парахода по вятъра и бе наредил машините да работят на бавен ход, бе отишъл в каютата с картите, и му казах, че съм осигурил двама доброволци.

— Дяволски бързо се справи — рече той. — Кой са?

— Мълоун и Дрискол, сър.

— Чудесно — отвърна бодро капитанът, — не би могъл да направиш по-добър избор. Мълоун е силен като товарен кон, а Дрискол пъргав като котка. Повикай друг кормчия да поеме щурвала, после ми доведи двамата тук.

Когато се събрахме в каютата с картите, капитанът ни обясни своя план и разбрахме защо само трима души щяхме да отидем с лодката, която обикновено се нуждаеше от два пъти повече хора. Той смяташе да разположи парахода откъм наветрената страна на разбития кораб и да отпуска лодката към него с едно дълго въже. Когато спасим човека от кораба, щяха да издърпат обратно лодката към парахода, като в същото време той се приближава към нея. По този начин нямаше нужда да използваме весла, освен едно и именно тук се криеше известно затруднение.

— Можеш ли да си служиш с рулево весло? — попита ме той ненадейно. — Кормилото не може да държи спасителната лодка право по вълните, когато тя няма собствена теглеща сила.

Подобен въпрос би могъл да затрудни голям брой моряци, но за щастие имах добър опит в управлението с весло от Западна Австралия, където се налагаше да пренасяме голяма част от товарите през рифовете в лодки и аз го уверих, че мога да си служа с рулево весло.

— Добре — каза капитанът. — Цялата работа в такъв случай зависи от няколко сигнала. Мълоун ще стои на носа на лодката и ще ги подава, но трябва и вие да ги знаете, в случай че... впрочем човек не знае никога какво може да се случи.

Сигналите бяха прости. Ако искаме от борда да отпускат въжето, Мълоун ще протегне хоризонтално дясната си ръка; ако искаме въжето да се притегля, ще протегне по същия начин лявата си ръка; когато искаме въжето да се държи неподвижно, ще вдигне ръка над главата. Един от офицерите ще стои на хакборда към кърмата и няма да откъсва бинокъла си от лодката. Капитанът ни накара да повторим сигналите, докато се увери, че ги знаем, след това излезе на мостика. Междувременно всички моряци бяха повикани на палубата. Третият офицер беше на мостика до машинния телеграф и се грижеше за управлението; вторият офицер с един от вахтените спускаше една от спасителните лодки на щирборда; а първият помощник-капитан бе донесъл от форпика ново конопено въже и го размотаваше на палубата. Навлякохме спасителни жилетки, отправихме се към лодката, която вече висеше на въжетата, и влязохме в нея. Въжето беше провряно през една халка на носа на лодката, няколко клафтера от него бяха изтеглени и краят му беше завързан за една от предните седалки. В лодката сложиха нов фалин и спасителен пояс, а извадиха от нея всички весла, с изключение на две. Тъй като параходът се намираше откъм наветрената страна на пострадалия кораб, носът му беше обърнат към щирборда, за да създаде завет за лодката от тази страна, и машините бяха спрени. От северозапад продължаваше да духа силен, режещ вятър.

— Спускай.

Заповедта беше дадена с рупор от мостика. Един моряк изливаше машинно масло от варел в морето и лодката се спусна в сравнително спокойни води. Една вълна, чийто гребен беше изгладен от маслото, се надигна да я посрещне и потопена във водата, лодката се спусна заедно с нея. Талите на висилките бяха откачени и с изключение на дебелото въже не бяхме свързани с парахода. Закрепих рулевото весло. Машините на парахода заработиха на преден ход и като се повдигаше и спускаше по вълните, лодката бавно тръгна към кърмата му.

Все още защитени от бурята зад корпуса, ние се плъзнахме назад под извивката на кърмата и след миг останахме на открито. Тогава

бурята ни налетя. Една огромна вълна се втурна изпод кърмата, грабна лодката и сякаш я изхвърли няколко метра нагоре. Докато стояхме замаяни на върха ѝ, летящата пяна ме шибна по лицето като камшик и за миг ме заслепи, после лодката се стовари като камък и ми се стори, че нещо ме блъсна силно под лъжичката. Въжето се изпъна с удар и лодката се надигна, когато върхът на следващата вълна се втурна към нея. Почти замаян от силата на вятъра, летящата пяна и страхотното налитане на вълните, аз се борех с рулевото весло, за да държа лодката с носа към вълните. Както беше предсказал капитанът, морето изглеждаше страхотно и за миг едва не изпаднах в ужас; бях напълно объркан. Точно тогава си помислих, че лодката не ще издържи. Избърсах водата от очите, събрах мислите си и огледах моите хора. Мълоун стоеше изправен на носа, прекрачил предната седалка, която притискаше с колена. От време на време протягаше хоризонтално дясната си ръка, сякаш да покаже, че искаме да се отпуска въжето и струва ми се действията му бяха несъзнателни, защото офицерът при хакборда на парахода и сам можеше да види, че още сме далеч от останките на другия кораб. Дрискол, приклепнал на дъното на лодката, връзваше средната част на фалина към спасителния пояс, а когато се справи с това, завърза единия му край на кръста си, а другия — за една от седалките.

Най-неприятно чувство изпитвахме, когато попадахме в ямата между две вълни, откъдето виждахме само стена от вода пред нас и други зад нас. Но скоро забелязах, че при това положение на лодката мога да си поема дъх, а щом посвикнах, възползвах се от възможността, когато се издигнем върху гребена на вълната да видя положението на парахода спрямо останките на разбития кораб. Параходът се управляваше много добре и сега беше с нос към вятъра; въжето, с което ни отпускаха, минаваше през кърмата му и лодката се държеше откъм наветрената страна на разбития кораб. Аз трябваше само да я поддържам с носа по вълните и да дам нареждане да закрепят въжето, когато ни отпуснат достатъчно.

Някой изливаше обилно машинно масло от кърмата на парахода и от това гребените на вълните бяха доста гладки. От време на време поглеждах през рамо, за да се опитам да преценя на какво разстояние сме от останките на разбития кораб. Откакто бяхме напуснали

парахода, в лодката не бе произнесена нито дума, докато внезапно Дрискол, който гледаше към кърмата, извика:

— Внимавайте, сър. Ще налетим върху кораба.

Доста изненадан, защото мислех, че сме още на известно разстояние от него, аз се огледах и видях отчупената основа на една мачта с преградката и няколко жегли за връзване на въжета, стърчащи от нея като зъби, почти наравно с водата и само на десетина фута вляво от кърмовата част на лодката. Не зная защо бях останал с впечатление, че останките, дълги около двадесетина фута, които бяхме видели от парахода, са част от кораб и си бях представил неясно, че може би той е бил съсечен на две от някой бърз параход и само задната му част е останала да плува. Сега обаче разбрах: пред мен беше целият кораб, а носът му сигурно бе потопен на около тридесет фута под средното ниво на вълните. Палубата му беше като стръмен бряг, по който вълните се втурваха и се разбиваха, а линията за най-високата точка на водата представляваше малката част от кораба, която се показваше над повърхността. На палубата се виждаха вече и други неща — основата на още една мачта и железните колела на помпите. С напън на рулевото весло отклоних надясно, точно навреме да избегна разбиването ни върху палубата на кораба. Скоро се оказахме достатъчно близо за нашата цел.

— Задръж, Мълоун — извиках аз.

Дясната ръка на Мълоун веднага се изпружи над главата му; въжето, което задържаше лодката, се изпъна и, както ми се стори, бяхме в добро положение, малко откъм наветрената страна на останките от разбития кораб. Кучето продължаваше да лежи върху задната част на люка; мъжът, възрастен човек, гологлав, с побелели бакенбарди, очевидно напълно изтощен и измокрен до кости, беше привързан за една халка на фалшборда от лявата страна, а жълтеникавобялото въже, което го държеше през кръста, изпъкваше ярко върху парцаливата му черна мушама. Освен че носът му беше потънал, корабът беше и силно наклонен на дясната си страна — затова бях предпочел да го заобиколя откъм нея — и по някакъв тайнствен начин запазваше положението си с нос по вълните. За мой ужас лодката, вместо да остане на едно място, бързо отминаваше крушенеца — явно не бях наредил достатъчно бързо на Мълоун да сигнализира да задържат въжето. Признавам, че почувствувах как се

изчервявам от срам. За какъв ли неопитен младок ме смятаха всички! — капитанът, чийто бинокъл сигурно беше насочен към лодката, моряците в нея и дори старецът, когото се мъчехме да спасим. Горкият човечец, той явно се опитваше да ми каже нещо, когато минахме покрай него, но въпреки че устните му мърдаха, от тях не се разнесе звук; само продължаваше да държи в дясната си ръка носната кърпа, с която ни махаше и сочеше към потопения нос на кораба. Не оставаше друго, освен отново да минем от наветрената страна.

— Дърпай Мълоун — наредих аз.

Лявата ръка на Мълоун се протегна хоризонтално и лодката започна бавно да минава към наветрената страна, през гребените на вълните и надолу в ямите между тях, докато отново се озовахме пред мястото, където лежеше старият човек. Казах на Мълоун да сигнализира да задържат и на Дрискол да се приготви, но отново лодката започна да задминава разбития кораб към подветрената му страна. Старецът този път се опитваше още по-усърдно да привлече вниманието ми към нещо по посока на носа. Внезапно без нови заповеди от мен, въжето се изопна; лодката застана в удобно положение и се задържа така, защото, както научих по-късно, машините на парахода били поддържали бавен ход напред. Капитанът беше отгатнал затруднението ни.

Сега щях да науча защо е добре, че Дрискол беше пъргав като котка. Приближихме до останките, колкото смятах за безопасно. Тогава морякът се закрепил за миг на планшира, скочи и падна върху наклонената палуба на разбития кораб. Той се бореше отчаяно да се закрепил, плъзна се назад към водата, ала една вълна налетя и го повдигна почти до мястото, където старецът лежеше край фалшборда, но не можеше да му помогне. Дрискол хвана въжето, вързано около кръста му, намести краката си между фалшборда и тялото на стареца и започна да издърпва с въже спасителния пояс, който Мълоун току-що бе хвърлил във водата. Дрискол намъкна пояса през краката на стареца и постепенно го вдигна към кръста му, после извади ножа си, срязал привързващото го въже и избута пояса под мишниците му.

— Дърпай, Мълоун — извика той.

Докато Дрискол режеше привързващото въже, аз бях наредил да отпуснат малко лодката, така че сега тя се намираще откъм подветрената страна и за Мълоун беше лесно да издърпа стареца от

наклонената палуба във водата, а след това — до лодката. Тогава разбрах защо е било необходимо Мълоун да бъде силен като товарен кон — той трябваше да издърпа спасения в лодката. Надвисен над планшира, Мълоун подхвана отдолу спасителния пояс, със силен напън изтегли стареца от водата и нежно, сякаш беше дете, го остави в дъното на лодката. Мълоун отново се наведе над фалшборда и за първи път, откакто напуснахме парахода, проговори:

— Хайде, идвай, мойто момче — каза той.

Погледнах във водата. Кучето плуваше с всички сили към лодката, красивата му жълтеникава глава — беше златист на цвят сетър — бе насочена право към Мълоун. Кормчията го хвана за предните крака; с още един напън тежкото животно беше поставено в лодката също така нежно като господаря му. Кучето близна по лицето стареца и беше възнаградено с немощна милувка по главата; след това и двамата останаха да лежат неподвижно върху дъските на дъното, между седалките. Сега ни оставяше да качим в лодката Дрискол, но това беше лесно. Краят на фалина беше все още завързан за кръста му; той скочи във водата и Мълоун скоро го издърпа и го вдигна вътре.

— Много добре — извиках аз на Мълоун, докато отдалечавах лодката от разбития кораб, — дърпай.

От гребена на всяка последваща вълна, по която се изкачвахме, наблюдавах парахода. Щурвалът явно беше завъртян много наляво, защото носът му постепенно се изместваше към нас, докато параходът застана напреко на вълните. Направлението на въжето, което дърпаше лодката, също бе променено — бяха го проврели през едно от отвърстията за приставане в средата на кораба. Оттам много бавно го издърпвах; в действителност ми се струваше, че само обират хлабината, защото параходът се приближава към нас. Когато попаднахме на завет, морето се поуспокои и скоро след това започнахме да се издигаме и спускаме по добре смазаните с машинно масло вълни край ръждивия му корпус. После закачихме куките на въжетата от висилките и лодката бе вдигната наравно с парапета; извадиха стареца и кучето, а аз прошепнах благодарствена молитва, когато отново стъпих върху палубата на парахода.

— Ей, моряци, вървете долу и облечете сухи дрехи — извика капитанът от мостика.

Заповедта му беше добре дошла, защото всички бяхме измокрени до кости, а след като възбудата бе минала, аз треперех от режещия вятър. Слязох в каютата си, изпуших една цигара, докато се преобличах, и се върнах на мостика. Макар и да мислех, че съм бързал, Мълоун ме бе изпреварил. Когато се качих на мостика, ръцете му стискаха ръчките на щурвала, а очите му бяха впити в скалата на компаса.

Подир два дни, късно следобед пристигнахме в пристанището и след като пристанахме на кея и работата привърши, отидох в каютата си. Жената на помощник-капитана, която бе дошла от дома им с влак, ни чакаше на пристана и сега се намираше на борда; това означаваше, че тази вечер той ще остане на кораба, а ние, по-младите ще бъдем свободни. Смятах да посетя третия офицер, който живееше в съседната каюта, и да му предложа да отидем на разходка из града и да потърсим някой театър с добра програма, когато на вратата ми се почука. Отворих и видях Мълоун застанал в коридора.

— Старецът от разбития кораб иска да ви види, сър — каза той.

Това беше първата възможност да говоря с Мълоун след спасяването и сметнах, че моментът е подходящ да му благодаря, загдето дойде с мен в лодката. Опитах се да използвам случая, като украсих скромно изказването си с няколко мисли за нашите другари, изпаднали в беда, и братството на моряците и сметнах, че съм произнесъл доста сносна реч. Мълоун ме изслуша мълчаливо.

— Не говорете повече, мистър Норис — отвърна той. — Ако мога така да се изразя, без да се обиждате, сър, вие се справихте с лодката много по-добре, отколкото очаквах. Но щом става дума за братство между моряците, такова нещо никога не е съществувало между мен и всеки, който е отплувал от Белфаст.

— Но вие знаехте, че разбитият кораб е от Белфаст, преди да пожелаете да дойдете в лодката — възкликнах аз удивен.

— Вярно е, сър, така беше — отговори той с достойнство, — но не бих искал да тежи на съвестта ми, че съм оставил едно куче да се удави.

Това ме довърши. Запътих се да посетя „стареца от разбития кораб“. Случайно научих, че корабът е бил натоварена с дървен материал бригантина и че „старецът“ е бил негов капитан. Почуках на вратата на каютата, където оня ден го бяха настанили в леглото,

ограден с бутилки топла вода и със солидна чаша бренди в стомаха след топлата баня. Той ми викна да вляза. Отворих вратата и го заварих седнал на едно канапе, облечен в дрехите, които му бе заел нашият капитан. Кучето лежеше на пода в краката му, положило глава върху предните си лапи; когато влязох, то размаха няколко пъти опашка в знак на приветствие. И двамата изглеждаха много по-добре, отколкото последния път, когато ги бях видял. Кучето също бе изкъпано и козината му вчесана — не се изненадах да науча, че Мълоун се грижи за него, — а старецът във взетите назаем дрехи имаше доста елегантен вид, макар и да изглеждаше все още изтощен.

— Добър вечер, мистър Норис. Седнете, моля — покани ме той.

Разгънах един съгваем стол, който беше част от мебелировката на каютата, и седнах до него.

— Не ви повиках да ви благодаря за онова, което сторихте за мен, защото зная, че не се нуждаете от благодарности — започна старецът, — но искам да ви обясня нещо, което тогава разбрах, че ви безпокои и вероятно още е така, понеже съм убеден, че сте ревностен млад офицер. Не е ваша грешката, загдето на два пъти лодката ви задмина бригантината, тъй като и лодката, и параходът дрейфуваха към подветрената страна, докато бригантината стоеше на едно място. Тя беше закотвена, както се опитвах да ви кажа тогава.

— Закотвена! — удивих се аз. — Как е могла да бъде закотвена наред океана?

Старецът се усмихна.

— Тя наистина беше наред океана, но въпреки това беше на котва. Намираше се над северния край на плитчината Рокол. Вашият капитан измерил дълбочината, докато вие сте били в лодката, и намерил дъно на шестдесет и четири клафтера.

— Но дори и в такъв случай... — измърморих аз някак смаяно.

— Изглежда странно — съгласи се той, — но ще ви го обясня. Когато бригантината беше залята от вълните и товарът от палубата бе пометен, котвите, веригите и руданите отидоха с него. Както е обичайно на малък кораб, веригите бяха намотани в специални улеи на палубата, но краищата им бяха закрепени за гредите над кила. Така че двете котви на бригантината потънаха и всяка от тях имаше по сто и двадесет клафтера верига. Тогава, разбира се, бригантината беше в много дълбоки води и тежестта на котвите и веригите потопиха носа ѝ

дълбоко във водата; те също така я държаха с носа към вятъра и напреко на вълните — в противен случай останалата над водата част щеше да попадне в ямите между тях и да бъде залята.

Трябваше ми известно време, за да възприема това; после го попитах как е станало крушението.

— Не отричам, че пресилях мойта малка бригантина — каза той. — Смятам, че познавам Западния океан не по-зле от всеки друг. Плувал съм по него като момче и мъж в течение на четиридесет години. Откакто за първи път тръгнах по море, никога не съм го напускал, не съм служил на корабите, които отиваха на юг от Испания и не съм пресичал екватора. Въпреки това Западният океан понякога изиграва странни шеги на онези, които го познават най-добре, и това беше една от тях. Бригантината беше на път за родината, плуваше от Квебек за Клайд с пълен товар дървен материал в трюмовете и освен това с тежки товари на палубата. По целия път имахме попътни, югозападни ветрове и плувахме добре; и въпреки че към осем часа през тази ужасна нощ вятърът духаше едва ли не със силата на буря, барометърът беше неподвижен и нямаше никакви признаци за промяна на времето. По това време корабът се движеше с около девет възли в час с вдигнати горни и долни марсели на грота и с всички платна на фокмачтата. Сметнах, че ще продължи да плува добре с тях и през нощта. Но сбърках.

Към осем и половина вятърът се засили до буря и барометърът започна бързо да спада. Наложих се да вдигна на крак всички моряци, за да свалят платната, а в полунощ вятърът беше страхотен и вълните заприличаха на планини. Тази нощ не се стъмни напълно. Имаше почти пълна луна, въпреки че въобще не я видяхме, защото я закриваха облаци, но светлината ѝ правеше нощта да изглежда по-зловеща от друг път. Светлината помагаше на моряците да работят, но в същото време те виждаха височината на огромните вълни и мастиленочерните облаци, които летяха със страхотна бързина по небето. Бригантината беше вече с намалени платна и плуваше само с долния марсел на гротмачтата и свити платна на фока; освен това бях наредил да вдигнат стаксела на форстенгата и да разпънат платната за лошо време и за затишие, за да изправят носа на кораба, ако попадне в затишие или започне да се накланя. Държах на палубата всички моряци и както можете да си представите, те не стояха със скръстени ръце, защото от

осем и половина едно след друго платната биваха издигани и събирани и те бяха изтощени. Един порив на бурята, който надмина всички предишни, ми показва, че твърде дълго съм оставил бригантината да плува, и ако искам някой от нас да види утрото, трябва на всяка цена да я поставя в дрейф. Първото нещо беше да се свалят полусвитите платна на фока и след напрегната борба, по време на която аз лично поех щурвала и изпратих кормчията да помага на другите, предните платна бяха свалени и навити. Бригантината плуваше с вятъра откъм западната част на щирборда и аз реших да се опитам да я поставя в дрейф на десен галс — което беше правилно решение — с полуразпънат марсел на гротмачтата, защото не вярвах, че ще издържи на цяло платно.

Отмениха ме при щурвала и докато помощник-капитанът вдигаше шкотовия ъгъл на марсела, преди да го свие, аз слязох в малката каюта. До нея имаше шкаф, в който държахме нови въжета за такелажа, и аз исках да отрежа по-дълго парче въже с дебелина около цол и половина за привързване на марсела. Първото нещо, което забелязах в лъчите на лампата, която се люлееше като луда, беше, че подът на каютата е осеян с бисквити. Човекът, който изпълняваше едновременно задълженията на готвач и стюарт — той сега беше на палубата, облякъл мушамата си, помагаше на своите другари — нея вечер бе отворил голяма кутия бисквити и небрежно я бе оставил върху масата, от която бе паднала. Спомням си, че това ме раздразни — никога не можех да помисля, че неговата небрежност ще ми даде необходимата храна, за да остана жив. Тъкмо бях отрязал парчето въже, когато почувствувах как една страхотна вълна блъсна кораба и въпреки реза на бурята чух няколко последователни трясъка. В същото време вратата на стълбата от палубата се разтвори, бях облят с вода и светлината загасна.

Успях да се добера до долния край на стълбата, защото сред мастиления мрак на кабината се открояваше един по-светъл правоъгълник, преборих се с нахлуващата вода и се изкачих на палубата. Погледнах към носа. Господи! Мистър Норис, не се виждаше нищо освен море и небе; моята бригантина сякаш беше изчезнала. Там, където бяха мачтите, рейте, изпънатият марсел на грота и стаксела на фокмачтата, сега летяха черни облаци. Погледнах към кърмата — там беше останал само напуснатият щурвал, а човекът при него сигурно

беше отнесен от вълните. Скоро разбрах, че над водата е останала само част от кърмовата палуба, която се издигаше на двадесетина фута, и че всичките ми моряци бяха изчезнали. Добрах се някак до щурвала, не защото мислех да управлявам кораба, а понеже не виждах нищо друго, за което да се заловя, и тогава нещо се преплете в краката ми — беше кучето. Сигурно вълните са го помели от колибата му на носа и вероятно е паднало от борда, но то беше добър плувец. Цялата нощ се държах за щурвала и въпреки аварийните въжета на щурвала той толкова се въртя, че едва не ми откъсна ръцете. Разбира се, въобще не очаквах да видя отново дневна светлина и мислех, че всеки миг корабът ще потъне под краката ми.

Утрото се забави много, но най-после разсъмва и видях бригантината в същото положение, в каквото беше, когато вие я намерихте. През част от нощта мачтите и рейте, все още задържани от такелажа, висяха по нея и се удряха в корпуса, но до това време всичките бяха отнесени. Съсредоточих, мислите си и се опитах да разбера как се беше случило това. Сигурно стакселът на фокмачтата е бил отнесен и корабът се е обърнал напреки на вятъра със страхотно завъртане; товарът на палубата е паднал в морето, като е отнесъл със себе си по-ниските мачти и такелажа. Отначало не можах да разбера защо се държи с носа по вятъра и защо предницата е потънала толкова дълбоко, но скоро се сетих за котвите и веригите. Разбира се, при всякакъв друг товар освен дървения материал корабът щеше да потъне като камък, но му беше останала достатъчно плаваемост, която да поддържа — задната му част над водата. Почувствувах, че не мога повече да се държа за щурвала и въпреки че смятах положението си за безнадеждно, привързах се с въжето, което бях отрязал, за една халка върху планшира на левия фалшборд. Кучето се намести в задната страна на люка на каютата, чийто край се издигаше над водата.

Започнах да изпитвам глад и скоро забелязах две бисквити да изплуват откъм стълбата за каютата. Едната мина близо до мен и аз я грабнах; кучето хвана другата. Още няколко изплуваха, които кучето по моя заповед извади от водата и ми ги донесе. Засега не мога да ви кажа колко дни съм живял така. Когато се почувствувам по-здрав, ще ги изчисля, но вероятно трябва да сме дрейфували доста на изток и едва вечерта, преди да ме спасите, от бригантината усетих, че котвите са я спрели някъде. Те се влачиха дълго време, преди да се закачат, и

разбира се нямах понятие къде се намирам. Почти не изпитах жажда, защото през цялото време бях мокър до кости, но когато ожаднявах, намокрях носната си кърпа от дъжда и я смучех. Страдах от схващане, но колкото и да е странно, спях; всъщност, когато вашият параход минаваше, аз бях заспал и кучето ме събуди. Едва когато лодката ви се приближи, разбрах, че не мога да говоря.

Напълно омаян изслушах разказа на стареца и се замислих с учудване как бе останал жив и запазил здрав разума си при всички тия нещастия. Дори като се вземеше предвид, че още не се е възстановил от глада и изтощението, не изглеждаше никак да е здравеняк, но трябва да е имал лъвско сърце. Просто не знаех какво да му кажа и зададох въпрос, който е нещо обикновено между моряци, но би могъл да се сметне за нахален сред жители на сушата.

— Какво ще правите сега? — попитах аз. — Ще поемете ли друг кораб?

— Господ знае, мистър Норис — отвърна той спокойно. — Предполагам, че собствениците на моята фирма ще ми предложат кораб, но след като двадесет години съм командувал „Мериън“... Беше чудесен кораб, мистър Норис. Вие не го видяхте в най-добрия му вид.

Лека усмивка пробягна по лицето на стареца. Уверен съм, че при други обстоятелства щях да открия у него тънко чувство за хумор.

— Трябваше да я видите — продължи той — как с всички платна се носи през канала Кансо на път за Мириамичи. Прекрасен кораб, мистър Норис. Плуваше срещу вятъра като яхта, а беше построен здраво, като кораб за лов на китове.

Вероятно го бях виждал. Ако не, бях виждал десетки от братята му от всички размери да плуват нагоре по залива Свети Лаврентий с баласт в трюма, или да се полюшват на път за родината през Западния океан с товар на палубата до половината на най-долните реи; и за да бъде напълно откровен, трябва да кажа, че сред тях нямаше нито един прекрасен кораб. Повечето течаха като сита и затова не им се доверяваха за други товари, освен за дървен материал и всичките имаха безобразни носове, понеже бяха им прерязали квадратни отвори за товарене и разтоваряне на дървените трупи. Но въпреки това...

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА



<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.